

Tietosuojaalainsäädännön kokonaisuudistukseen liittyvät muutokset oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön (HE 9/2026 vp)

Lainsäädäntöneuvos Amanda Mäkelä

Tausta ja tavoite

- Esityksen tavoitteena on toteuttaa hallitusohjelman mukaisesti kansallisen tietosuojalainsäädännön kokonaisuudistukseen liittyvät muutokset oikeusministeriön (OM) hallinnonalan lainsäädäntöön, ottaen huomioon perustuslaista johtuvat vaatimukset ja yleisen tietosuoja-asetuksen sallima liikkumavara.
- Kokonaisuudistuksen tavoitteena on ennen muuta edistää viranomaisten välistä tiedon liikkuvuutta sekä julkisten palveluiden tarkoituksenmukaista järjestämistä.
- Esityksellä varmistetaan, että sääntely on ajantasaista, selkeää ja EU-oikeuden ja valtiosääntöisten reunaehtojen mukaista.

Keskeiset ehdotukset

Tietosuoja laki (4, 6, 7, 14, uusi 36 a §)

- Viranomaisen ja julkista hallintotehtävää hoitavien henkilötietojen käsittely helpottuisi
- Arkaluonteisten henkilötietojen käsittely sidottaisiin välttämättömään ja suojatoimiin
- Vakuutuslaitoksia koskevia säännöksiä selvennettäisiin
- Tietosuojasertifiointielinten akkreditointi siirtyisi TSV:ltä FINASille

OM:n hallinnonalan muut lait

- Vanhentuneet sähköisiä tiedonluovutustapoja koskevat säännökset päivitettäisiin
- Yrityskiinnityslakia päivitettäisiin vastaamaan tietosuoja-asetusta ja julkisuuslakia

Viranomaisten henkilötietojen käsittelyn helpottuminen ja selventäminen

- **Tausta:** Viranomaisille on ollut osin epäselvää, miten nykyistä sääntelyä sovelletaan käytännössä.
 - Epäselvyyksiä on ollut myös sen osalta, koskeeko sääntely myös yksityisiä silloin, kun ne hoitavat julkisia hallintotehtäviä.
- Jatkossa **viranomaiset** voisivat **käsitellä henkilötietoja suoraan tietosuojalain** nojalla, eikä kaikkien yleistä etua koskevien tehtävien osalta ole **tarpeen säätää erikseen** henkilötietojen käsittelystä.
 - Henkilötietoja voitaisiin esimerkiksi käsitellä suoraan tietosuojalain nojalla viranomaisen suunnittelu-, selvitys- ja kehittämistehtäviin.
- Jatkossa myös **yksityiset tahot, jotka hoitavat julkisia hallintotehtäviä** voisivat jatkossa perustaa henkilötietojen käsittelyn suoraan tietosuojalakiin.

Arkaluonteisten tietojen käsittelyn selkeyttäminen ja sitominen välttämättömään

- **Arkaluonteisten henkilötietojen** (kuten terveys- ja rikostiedot) käsittelyä koskevat säännökset päivitetään vastaamaan tietosuoja-asetuksen ja valtiosääntöisiä (PeV) reunaehtoja
 - **käsittely sidottaisiin välttämättömään** ja riittäviin suojatoimiin
 - suojatoimilla varmistetaan henkilötietojen asianmukaista käsittelyä, muun muassa sitä, että tietoja käsitellään vain laissa säädettyihin tarkoituksiin ja vain siltä osin kuin käsittely on välttämätöntä. Lisäksi suojatoimilla varmistetaan käsittelyn läpinäkyvyys ja henkilön mahdollisuudet saada tietoa käsittelystä.
- **Vakuutuslaitoksia koskevia säännöksiä selvennettäisiin** siten, että **terveys- ja rikostietoja** voidaan käsitellä **ennen ja jälkeen vakuutussopimuksen tekemisen**, siltä osin kuin se on **välttämätöntä** vakuutuslaitoksen vastuun arvioimiseksi.
 - sanamuotojen tulkinnasta on ollut epäselvyyttä, sallivatko ne vakuutuslaitokselle oikeuden käsitellä terveydentila- ja rikostietoja myös ennen vakuutussopimusten tekemistä.
 - muutoksella ei ole vaikutusta vakuutusten myöntämiseen.

Tietosuojasertifiointien edistäminen

- Sertifiointielinten akkreditointi ehdotetaan siirrettäväksi TSV:ltä kansalliselle akkreditointielimelle, eli FINAS-akkreditointipalvelulle.
 - Muutos edistäisi viranomaisten palveluiden tarkoituksenmukaista järjestämistä ja tehostaisi resurssien tehokasta kohdentamista.
 - FINAS hoitaa muissa asioissa jo nyt akkreditoiteja.
 - Muutos edistäisi myös tietosuojasertifikaattien käyttöönottoa Suomessa
 - TSV:llä ei ole ollut resursseja edistää asiaa.
- Esityksessä ehdotetaan, että nykyinen tietosuojalain 14 §:n 4 momentti kumottaisiin ja akkreditoinnista säädettäisiin jatkossa uudessa 36 a §:ssä.

OM:n lainsäädännön päivittäminen

- Päivitettäisiin vanhentuneet sähköisiä tiedonluovutustapoja koskevat säännökset vastaamaan tiedonhallintalain käsitteitä.
 - OM:n hallinnonalan laeissa vanhentuneita käsitteitä (tekninen käyttöyhteys), jotka päivitettäisiin vastaamaan tiedonhallintalain käsitteitä (tekninen rajapinta, katseluyhteys).
 - Muutos edistäisi viranomaisten tietojen liikkuvuutta, kun säännöksistä ei jää epäselvyyttä vanhentuneiden käsitteiden vuoksi.
 - Samalla päivitettäisiin myös vanhentuneita säädösviittauksia (tekninen muutos).
- Päivitettäisiin yrityskiinnityslain säännökset vastaamaan tietosuoja-asetusta ja julkisuuslakia.
 - Sääntely 80-luvulta, eikä sitä ole päivitetty vastaamaan tietosuoja-asetusta. Muutoksella varmistettaisiin, että sääntely on ajantasaista sekä EU-sääntelyn ja hallinnon yleislakien mukaista.

www.oikeusministerio.fi | www.justitieministeriet.fi